

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา

Roles and Authority of the Committee Attached to the Senate

พรชัย สุทธิวรชัย¹
Pornchai Suthivorachai

Received: March 8, 2024. Revised: May 19, 2024, Accepted: June 5, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยเรื่อง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา 2) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา และ 3) เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 18 คน ประกอบด้วย นักวิชาการ จำนวน 6 คน หัวหน้าคณะกรรมการในวุฒิสภา จำนวน 6 คน และเจ้าหน้าที่คณะกรรมการในวุฒิสภา จำนวน 6 คน จากการวิจัยพบว่า 1) ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา พบว่า คณะกรรมการเป็นองค์กรภายในวุฒิสภาที่ประกอบด้วยบุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกวุฒิสภา หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ได้เป็นสมาชิกวุฒิสภา ที่วุฒิสภาแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามที่วุฒิสภามอบหมาย และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภา 2) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา พบว่า บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ คือ การพิจารณาร่างกฎหมายที่เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา การรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณะและนำข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนเข้าสู่การพิจารณาของสภา และ 3) แนวทางการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา พบว่า คณะกรรมการในวุฒิสภาต้องดำเนินการและปฏิบัติหน้าที่ ทั้งการใช้ดุลพินิจและการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการในวุฒิสภา ต้องไม่เป็นการลิดรอนหรือบั่นทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและเป็นไปตามหลักนิติธรรม

¹ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, Master of Political Science Program, College of Politics and Government, E-mail: s65563825043@ssru.ac.th

คณะกรรมการในวุฒิสภาควรได้รับทรัพยากรที่จำเป็น รวมถึงเจ้าหน้าที่ เอกสารการวิจัย และเทคโนโลยี เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถส่งรายงานได้อย่างทัน่วงที่ไปยังวุฒิสภา

คำสำคัญ (Keywords): บทบาทและอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการ วุฒิสภา

Abstract

The research on Roles and Authority of the Committee Attached to the Senate has objectives to 1) study the scope of authority of the committee in the Senate, 2) study the roles of the committees attached to the Senate, and 3) propose guidelines for the committee in the Senate in complying with authority and duties. This qualitative research study utilizes documentary analysis and in-depth interviews with 18 individuals comprising of 6 academicians, 6 who are the heads of the committees, and another 6 who are the committee officials. The results showed that: 1) the committees are organizations within the Senate in which they are chosen by the senators or experts who are not members of the Senate. The committees were established to investigate or study any matter as assigned by the Senate. After accomplishing the task, they have to report to the Parliament. 2) The roles of the committees involve the consideration of legislative drafts, listening to the opinions of the public, and convey the problems or needs of the people to the Senate. 3) The guidelines for complying with authority and duties included the use of discretion and law enforcement of the committees must not deprive or undermine right and liberty of people following the Constitution of Kingdom of Thailand and rule of law. The committees should have required resources including officers, research articles, as well as technology in performing their responsible duties with effectiveness and being able to deliver the report to the Senate in good time.

Keywords: Roles and authority, committee, senate

บทนำ (Introduction)

รัฐสภาเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นสภานิติบัญญัติ มีหน้าที่หลักในการตรากฎหมาย พิจารณากฎหมายเพื่อกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันของสังคม ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติแล้ว ยังมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการติดตามตรวจสอบ และควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหารและอื่น ๆ อันเป็นหน้าที่ที่ครอบคลุมกิจการต่าง ๆ ของรัฐเกือบทุกด้าน โดยในทางปฏิบัติการดำเนินบทบาทดังกล่าว จะผ่านสมาชิกรัฐสภาทั้งหมด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้เวลานาน เพราะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาก ดังนั้น การแสดงบทบาทหน้าที่ของรัฐสภาจะกระทำได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบที่เป็นกลไกในการดำเนินงานของรัฐสภา คือ คณะกรรมการ

สำหรับประเทศไทยได้รับแนวความคิดเกี่ยวกับระบบคณะกรรมการมาจากต่างประเทศ และได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับ “คณะกรรมการ” ไว้ตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับแรกจนถึงปัจจุบัน โดยได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของกรรมการไว้ในทำนองเดียวกัน คือ ให้มีหน้าที่กระทำการหรือพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องอื่น ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา และคณะกรรมการมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555, หน้า 1-2)

คณะกรรมการถือเป็นกลไกสำคัญในการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะประเทศไทยที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งรูปแบบของประชาธิปไตยมีปรากฏตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะกรรมการก็มีความสัมพันธ์กับประชาธิปไตยในลักษณะขององค์การรัฐสภาในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ โดยในการศึกษาของผู้ศึกษามุ่งเน้นการศึกษาถึงวิวัฒนาการและประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 คณะกรรมการและความสัมพันธ์ของการดำเนินการคณะกรรมการกับประชาธิปไตย ตลอดจนการปรับใช้หลักประชาธิปไตยกับการดำเนินการของคณะกรรมการ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า หลักการประชาธิปไตยได้ถูกนำมาใช้ในการดำเนินการของคณะกรรมการ ซึ่งเป็นการพิจารณาสืบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภา เพียงแต่การปรับใช้หลักการดังกล่าวก็ไม่ได้จำแนกให้เห็นในแต่ละประเด็นหรือความสอดคล้องอย่างชัดเจน และยังไม่ได้ถูกนำมาปรับใช้ให้สอดคล้อง

กับหลักการประชาธิปไตยได้อย่างสมบูรณ์ตามที่ควรจะเป็น ซึ่งการปรับใช้หลักการประชาธิปไตยเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและยึดประโยชน์สาธารณะ การรับฟังเหตุผลเพื่อประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ หรือการยึดหลักเสียงข้างมากเพื่อให้เกิดข้อยุติในการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ ถือได้ว่าเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การสร้าง “ประชาธิปไตยในเชิงเนื้อหา” ประกอบกับเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการภายใต้หลักการประชาธิปไตยที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป (ถาวร สนิตพงษ์, ม.ป.ป., หน้า 1)

จากข้อมูลและความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำงานวิจัยเรื่อง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา เพื่อศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา
2. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิง จำนวน 18 คน ประกอบด้วย นักวิชาการ จำนวน 6 คน หัวหน้าคณะกรรมการในวุฒิสภา จำนวน 6 คน และเจ้าหน้าที่คณะกรรมการในวุฒิสภา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา พบว่า คณะกรรมการเป็นกลไกในการดำเนินงานของรัฐสภา เนื่องจากรัฐสภามีอำนาจและหน้าที่กว้างขวางและครอบคลุมกิจการทุกด้านของประเทศ จะต้องพิจารณาปัญหากฎหมายที่หลากหลาย ดังนั้น จึงทำให้รัฐสภาจะต้องรับทราบข้อเท็จจริงและความเป็นไปในด้านต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณา

และการตัดสินใจ แต่ด้วยข้อจำกัดทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อปริมาณงานของรัฐสภาได้ รวมถึงสมาชิกมีระยะเวลาในการประชุมที่จำกัด และสมาชิกรัฐสภาแต่ละบุคคลมีองค์ความรู้และความสามารถที่แตกต่างกันด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐสภาจึงจำเป็นต้องตั้ง คณะกรรมาธิการขึ้น ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งเพื่อรับผิดชอบในการพิจารณากฎหมายเฉพาะเรื่องหรือเพื่อดำเนินงานในกิจการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของสภา และตามที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลดีทำให้สมาชิกสามารถเข้าใจถึงปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งทำให้คณะกรรมาธิการมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว

คณะกรรมาธิการมีอำนาจในการแต่งตั้งจำนวนสมาชิกของคณะอนุกรรมาธิการต่าง ๆ และกำหนดนโยบายต่าง ๆ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้แก่สมาชิกคณะอนุกรรมาธิการ ทั้งนี้ การแต่งตั้งสมาชิกคณะกรรมาธิการขึ้นอยู่กับอำนาจในการตัดสินใจของประธานคณะกรรมาธิการ แต่เนื่องด้วยธรรมเนียมปฏิบัติของสภาย่อมยึดหลักความอาวุโสของผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถของสมาชิกที่เคยได้สัมผัสงานของสภามาก่อน ประกอบกับการจัดสรรอัตราส่วนจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองของสมาชิกที่เคยได้สัมผัสงานของสภามาก่อน ประกอบกับการจัดสรรอัตราส่วนจำนวนสมาชิกของคณะอนุกรรมาธิการเหมือนกัน แต่หากพรรคการเมืองมีคะแนนเสียงในสภาน้อย จำนวนที่นั่งของคณะกรรมาธิการก็ลดหลั่นตามลำดับ

2. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมาธิการในวุฒิสภา พบว่า คณะกรรมาธิการวุฒิสภามีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณา รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์กฎหมายเพื่อช่วยในการพิจารณาร่างกฎหมายของวุฒิสภา โดยตรวจสอบและแก้ไขร่างกฎหมายก่อนที่จะนำเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา และคณะกรรมาธิการจะติดตามประสิทธิผลของกฎหมายภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการแต่ละคณะและรายงานผลต่อวุฒิสภา คณะกรรมาธิการในวุฒิสภามีบทบาทหน้าที่สำคัญในกระบวนการงบประมาณ ซึ่งจะพิจารณาทบทวนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับงบประมาณของรัฐบาล และลำดับความสำคัญในการใช้จ่าย โดยพิจารณาให้แน่ใจว่าเงินของรัฐบาลได้รับการจัดสรรอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ซึ่งการพิจารณาของคณะกรรมาธิการส่วนใหญ่จะได้แก่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเรื่องเกี่ยวกับการเงิน การคลังและการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาล นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการวุฒิสภายังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ และคณะกรรมาธิการในวุฒิสภามีบทบาทหน้าที่สำคัญในเรื่องนโยบายต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยคณะกรรมาธิการอาจจัดให้มีการพิจารณา ให้คำแนะนำ และ

ยินยอมตามสนธิสัญญาและข้อตกลงที่ฝ่ายบริหารเจรจา รวมทั้งยังติดตามการดำเนินการตามข้อตกลงเหล่านี้และประเมินผลกระทบที่มีต่อผลประโยชน์ของชาติ

โดยสรุป บทบาทหน้าที่ของกรรมาธิการวุฒิสภา สามารถสรุปได้ว่า 1) ทำให้ช่วยแบ่งเบาภารกิจของรัฐสภา เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ และภารกิจของรัฐสภาได้เพิ่มขึ้นจะเห็นได้จากการเพิ่มจำนวนคณะกรรมการขึ้นเรื่อย ๆ 2) ทำให้ได้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาช่วยทำงานในกิจการของรัฐสภาให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น 3) ทำให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง 4) ทำให้สามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ทำให้ช่วยผสมผสานความคิดเห็นที่แตกต่างของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้ได้ข้อยุติและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3. ปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานของคณะกรรมการในวุฒิสภา พบว่า คณะกรรมการได้ถูกแต่งตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ หรือกระทำกิจการต่าง ๆ สอบสวน ศึกษาข้อเท็จจริงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิติบัญญัติ หรือที่เรียกว่าเรื่องใน “วงงานรัฐสภา” ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกอบกับบังคับการประชุมสภาต่าง ๆ อาจจัดแบ่งประเภทคณะกรรมการออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ คณะกรรมการสามัญ คณะกรรมการวิสามัญ คณะกรรมการเต็มสภา และคณะกรรมการร่วมกัน รวมถึง คณะอนุกรรมการที่อาจถูกตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการที่อาจถูกตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละประเภทอีกทีหนึ่ง

อภิปรายผล (Research Discussion)

1. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา พบว่า คณะกรรมการเป็นองค์กรภายในวุฒิสภาที่ประกอบด้วยบุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกวุฒิสภา หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ได้เป็นสมาชิกวุฒิสภา ที่วุฒิสภาแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามที่วุฒิสภามอบหมาย และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภา คณะกรรมการในวุฒิสภาเป็นส่วนสำคัญของฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐบาล บทบาทหลักคือ มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณา รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์กฎหมายเพื่อช่วยในการพิจารณาร่างกฎหมายของวุฒิสภา โดยตรวจสอบและแก้ไขร่างกฎหมายก่อนที่จะนำเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา นอกจากนี้ คณะกรรมการยังมีบทบาทในด้านนโยบายต่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่าง

ประเทศ โดยคณะกรรมการการอาจจัดให้มีการพิจารณา ให้คำแนะนำ และยินยอมตาม สนธิสัญญาและข้อตกลงที่ฝ่ายบริหารเจรจา รวมทั้งยังติดตามการดำเนินการตามข้อตกลง เหล่านี้และประเมินผลกระทบที่มีต่อผลประโยชน์ของชาติ ดังนั้น รัฐสภาจึงจำเป็นต้องตั้ง คณะกรรมการขึ้น ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่ง เพื่อรับผิดชอบในการพิจารณากฎหมาย เฉพาะเรื่องหรือเพื่อดำเนินงานในกิจการต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของสภา และตามที่ได้รับ มอบหมาย ส่งผลดีทำให้สมาชิกสามารถเข้าใจถึงปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้คณะกรรมการมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว และสภาสามารถเลือกสรร สมาชิกที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเป็นตัวแทนของสภาเพื่อพิจารณารายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ของสภาได้ สอดคล้องกับ ภูมิ มูลศิลป์ (2564) เรื่อง บทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในระบบ สภาคู่กับประสิทธิผลในการเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย จากการศึกษาพบว่า วุฒิสภาในต่างประเทศมักจะถูกลดทอนและถูกจำกัดเรื่องของอำนาจแม้ใน บางประเทศจะมีรูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจากการแต่งตั้งทั้งหมดก็ตามสำหรับ พัฒนาการทางด้านหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาไทยนับแต่อดีตถึงปัจจุบันพบว่าประเทศไทยยัง ไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้าง องค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาที่ลงตัว โดย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ก่อให้เกิดการวิพากษ์ในประเด็นที่มา และอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งถูกมองว่าเป็นการสืบทอดอำนาจ ขัดต่อหลักการ ประชาธิปไตย ดังนั้น จึงควรแก้ไขความสัมพันธ์ทางอำนาจของวุฒิสภาไทยเพื่อการเป็นสถาบัน ที่มีบทบาทเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของระบบการเมืองและประชาธิปไตยของไทย ต่อไป สอดคล้องกับ สุภาพิษฐ์ ธีระวัฒน์ (2565) เรื่อง คณะกรรมการ (ฉบับปรับปรุงตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560) กล่าวว่า ขอบเขตหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการ ประกอบไปด้วย (1) พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่รัฐสภามอบหมาย หรือร่างพระราชบัญญัติตามที่สภา ผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามอบหมาย (2) กระทำกิจการ สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใดๆ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา (3) เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และ อำนาจของสภาหรือพิจารณาเรื่องที่สภามอบหมายเสร็จแล้ว ให้รายงานต่อสภาตามเวลาที่ กำหนด (4) หน้าที่และอำนาจที่ระบุไว้ในการจัดตั้งคณะกรรมการ และการดำเนินการของ คณะกรรมการต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน (5) ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะ มอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนไม่ได้ และ (6) คณะกรรมการมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือ แสดงความเห็นในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้

สอดคล้องกับ European Parliament (2024) ที่กล่าวว่า ในการเตรียมการประชุมแบบเต็มคณะของรัฐสภา สมาชิกในคณะกรรมการประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ซึ่งมีประมาณ 20 คณะ โดยในแต่ละคณะกรรมการจะมีการมีสมาชิกประมาณ 25-88 คน และมีประธานคณะกรรมการ สำนักงาน และสำนักเลขาธิการ การจัดตั้งคณะกรรมการการเมือง เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการประชุมเต็มคณะในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไปในทิศทางเดียวกันกับบทความของ UK Parliament (2024) เรื่อง Committees ที่อธิบายว่า งานส่วนใหญ่ของสภาสามัญชน (สภาล่าง) และสภาขุนนางเกิดขึ้นโดยการทำงานของคณะกรรมการทั้งสี่ คณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 10 ถึง 50 ผู้แทนราษฎรหรือขุนนาง คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องต่างๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน อาทิ นโยบายของรัฐบาล และการเสนอกฎหมายใหม่ต่างๆ ไปจนถึงเรื่องของเศรษฐกิจ อีกทั้งบทความวิชาการของ Sardana (2020) เรื่อง Role and power of parliamentary committees ได้ให้ข้อสรุปว่า รัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุดในระบอบประชาธิปไตยในการออกกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายหลากประเด็น เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงของประเทศ นโยบายต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รัฐสภาต้องพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบในเรื่องต่างๆ ที่มีลักษณะของความซับซ้อน กว้างขวาง และแตกต่าง จึงเป็นการยากมากที่รัฐสภาจะให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องของข้อกฎหมายต่างๆ และเรื่องอื่นๆ ที่รัฐสภาจะต้องพิจารณา โดยที่จำเป็นจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคในสาขาต่างๆ ที่มีความเข้าใจในเรื่องเหล่านั้นอย่างดียิ่งอีกทั้งอาจจะใช้เวลาอันยาวนานในการพิจารณา ดังนั้นคณะกรรมการจึงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อร่วมแบ่งเบาหน้าที่ความรับผิดชอบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Delcamp (2018) เรื่อง How can Parliamentary Committees be made more effective? ซึ่งให้เหตุผลว่า คณะกรรมการมีความสำคัญและแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในระบบของรัฐสภา คณะกรรมการมีความสำคัญในสองประเด็นคือ หนึ่ง ทำให้แน่ใจว่าการปฏิบัติงานของรัฐสภามีประสิทธิภาพในการแสวงหาข้อมูล แรงสะท้อนกลับ การอภิปรายอย่างเปิดเผย และการตัดสินใจ และสอง เพื่อให้เป็นที่แน่นอนใจได้ว่า ลักษณะการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปแบบมีส่วนร่วม ในกรณีนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการถือเป็นโอกาสที่ดีในการเปิดช่องว่างให้กับฝ่ายตรงข้ามและทำให้แน่ใจว่า จะเกิดความสมดุลของความสัมพันธ์ในอำนาจบริหาร

2. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภา พบว่า บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ประกอบด้วย บทบาทในการพิจารณาร่างกฎหมายที่เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หรือในกรณีที่เป็นสภาเดี่ยว คือ สภานิติบัญญัติ

แห่งชาติ รวมทั้งการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ บทบาทด้านการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อสภา และบทบาทด้านการศึกษา สอดส่องเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะและอยู่ในอำนาจของสภา ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการมีความสำคัญต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ของรัฐสภาอย่างมาก ประกอบด้วยรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณะและนำข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนเข้าสู่การพิจารณาของสภา การกลั่นกรองข้อมูลค้นหาข้อเท็จจริง ความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ จากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกรัฐสภาในการทำหน้าที่บัญญัติกฎหมายและอื่น ๆ การเจรจาต่อรอง ประนีประนอม และผสมผสานความคิดเห็นที่หลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งภารกิจสำคัญของคณะกรรมาธิการในวุฒิสภาคือ การกระทำกิจการพิจารณา ศึกษา หรือ สอดส่องเรื่องต่าง ๆ โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการคณะนั้น ๆ และการแบ่งคณะกรรมาธิการออกเป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมาธิการมีการติดตามตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารได้อย่างครอบคลุม โดยผ่านกระทรวงและหน่วยงานภาครัฐ เช่น คณะกรรมาธิการการศึกษา มีบทบาทพิจารณาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการพัฒนาด้านการศึกษา และการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมาธิการการทหาร มีบทบาทพิจารณาศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยของประชาชนและประเทศชาติ การเตรียมความพร้อมในการป้องกันประเทศ และการบริหารงานของกระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร ถีนุตพงษ์ (2564) เรื่องการดำเนินการของคณะกรรมาธิการในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมาธิการว่าประกอบไปด้วย บทบาทในการพิจารณาร่างกฎหมายที่เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งหมายถึงสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หรือในกรณีที่ เป็นสภาเดียว คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมทั้งการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ บทบาทด้านการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อสภา และบทบาทด้านการศึกษา สอดส่องเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะและอยู่ในอำนาจของสภา ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการมีความสำคัญต่อการแสดงบทบาทหน้าที่ของรัฐสภาอย่างมาก โดยเฉพาะการรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณะและนำข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนเข้าสู่การพิจารณาของสภา การกลั่นกรองข้อมูล ค้นหาข้อเท็จจริง ความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ จากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกรัฐสภาในการทำหน้าที่บัญญัติกฎหมายและอื่น ๆ การเจรจาต่อรอง ประนีประนอม และผสมผสานความคิดเห็นที่หลากหลายและ

แตกต่างกัน และสอดคล้องกับบทความวิชาการของ United States Senate (2023) เรื่อง Frequently Asked Questions about Committees ที่สรุปเอาไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับองค์กรหรือหน่วยงานด้านกฎหมาย คณะกรรมการประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ในประเด็นต่าง ๆ ภายใต้ขอบเขตอำนาจในการพิจารณาของรัฐสภา คณะกรรมการมีบทบาทหน้าที่คอยดูแล ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง ระบุประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทบทวนด้านกฎหมาย รวบรวมและประเมินข้อมูล รวมทั้งแนะนำการดำเนินการที่เหมาะสมต่อรัฐสภา โดยที่บทความวิชาการของ ประไพพร สัมเกลี้ยง (2560) เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการ สภาผู้แทนราษฎร กล่าวว่า คณะกรรมการมีบทบาทหน้าที่หลักที่สำคัญ คือ บทบาทในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ บทบาทด้านการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร และบทบาทในการศึกษา สอบสวนเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน อีกทั้งยังสอดคล้องกับบทความของปธาน สุวรรณมงคล (2549) เรื่อง คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสามัญ สภาผู้แทนราษฎร ที่สรุปว่า ในฐานะที่คณะกรรมการเป็น องค์กรที่ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา จึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญใน 3 ด้าน คือ 1) บทบาทด้านการพิจารณาร่างกฎหมายที่เข้าสู่การพิจารณาของสภา 2) บทบาทด้านการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อสภา และ 3) บทบาทด้านการศึกษา สอบสวนเรื่องใด ๆ ที่อยู่ในอำนาจของสภา

3. ปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานของคณะกรรมการในวุฒิสภา พบว่า คณะกรรมการวุฒิสภามีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณา รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์กฎหมายเพื่อช่วยในการพิจารณาร่างกฎหมายของวุฒิสภา โดยตรวจสอบและแก้ไขร่างกฎหมาย ก่อนที่จะนำเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา และคณะกรรมการจะติดตามประสิทธิผลของกฎหมายภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละคณะและรายงานผลต่อวุฒิสภา คณะกรรมการในวุฒิสภามีบทบาทสำคัญในกระบวนการงบประมาณ ซึ่งจะพิจารณา ทบทวนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับงบประมาณของรัฐบาล และลำดับความสำคัญในการใช้จ่าย โดยพิจารณาให้แน่ใจว่าเงินของรัฐบาลได้รับการจัดสรรอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ซึ่งการพิจารณาของคณะกรรมการส่วนใหญ่จะได้แก่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเรื่องเกี่ยวกับการเงิน การคลัง และการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาล นอกจากนี้ คณะกรรมการวุฒิสภายังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และคณะกรรมการในวุฒิสภามีบทบาทสำคัญในเรื่องนโยบายต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยคณะกรรมการอาจจัดให้มีการพิจารณา ให้คำแนะนำ และยินยอมตาม

สนธิสัญญาและข้อตกลงที่ฝ่ายบริหารเจรจา รวมทั้งยังติดตามการดำเนินการตามข้อตกลงเหล่านี้และประเมินผลกระทบที่มีต่อผลประโยชน์ของชาติ

ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบว่า คณะกรรมาธิการในรัฐสภาต้องประสบกับปัญหา 1. บทบาทหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการกำหนดเขตอำนาจ (Jurisdiction) ของคณะกรรมาธิการที่ไม่ชัดเจน และการมีจำนวนของคณะกรรมาธิการที่มากจนเกินความจำเป็น 2. ความไม่ชัดเจนของอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งเกิดขึ้นมาจากขาดความเข้าใจในอำนาจ ดังกล่าวอย่างถ่องแท้ว่าคืออะไรและมีบทบาทหน้าที่อย่างไร 3. การขาดสภาพบังคับของคำสั่งในการเรียกบุคคลมาให้ข้อเท็จจริง หรือนำส่งเอกสารใดๆ ต่อ คณะกรรมาธิการ หลักใหญ่ใจความของปัญหานี้สืบเนื่องมาจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 17/2563 ที่ให้ มาตรา 5 มาตรา 8 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและ วุฒิสภา พ.ศ.2554 ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ 4. การปฏิบัติหน้าที่ที่เกิดอุปสรรคเนื่องจาก มาตรา 129 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่กำหนดให้ คณะกรรมาธิการในรัฐสภาต้องสอบหาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ไม่สามารถมอบหมายให้คณะบุคคลใด ซึ่งรวมถึงคณะอนุกรรมาธิการกระทำการแทนได้ อันเป็นการฝืนธรรมชาติของการปฏิบัติหน้าที่จริงของคณะกรรมาธิการที่จำต้อง มีคณะอนุกรรมาธิการเข้ามาช่วยเหลือภารกิจของตนอย่างมีนัยสำคัญ 5. การบังคับใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญสำหรับการประเมินผลกระทบทางกฎหมายใน มาตรา 77 ที่ ต้องอาศัยระบบคณะกรรมาธิการในรัฐสภาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนไม่อาจกระทำได้อย่างราบรื่น เพราะ การออกแบบมาตรา 129 ที่มีลักษณะเป็นการลดทอนบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมาธิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kinyondo and Pelizzo (2022) Evaluating the Performance of Parliamentary Committees โดยกล่าวว่า การวัดผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมาธิการเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยที่จะก่อให้เกิดการบริหารประเทศชาติที่ดี วิธีการในการวัดผลดังกล่าว อาทิ การวัดจำนวนกฎหมายที่สำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมาธิการให้ความเห็นชอบให้ผ่าน จำนวนประเด็นที่สำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมาธิการให้การพิจารณา และจำนวนของกฎหมายที่ไม่มีความสำคัญที่ไม่ผ่านการพิจารณาอนุมัติเห็นชอบโดยคณะกรรมาธิการ แม้ว่าวิธีการที่กล่าวมานี้มีความสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมาธิการ แต่วิธีการเหล่านี้ก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกรัฐสภา เนื่องจากสมาชิกยังขาดจิตสำนึกของความร่วมมือในการวัดผลการปฏิบัติหน้าที่ งานวิจัยชิ้นนี้จึงพยายามนำเสนอแนวคิดเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับ ‘กฎเรียบง่าย (a rule of thumb)’ ซึ่งกล่าวว่า ผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมาธิการควรมีการวัดผลอย่างต่อเนื่อง โดยที่การวัดผลนั้นอยู่บนขอบเขตของการกระทำของแต่ละบุคคลในคณะกรรมาธิการที่มีความ

สอดคล้องเชื่อมโยงกับ 3 E's คือ เศรษฐกิจ (Economy) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และ ประสิทธิภาพ (Efficiency) สอดคล้องกับ วีระพงศ์ เชาวลิต (2564) เรื่อง ปัญหาของการใช้อำนาจของสมาชิกวุฒิสภา : ศึกษากรณีการใช้อำนาจ ในการเลือกนายกรัฐมนตรี ตามบทเฉพาะกาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ผลของการวิจัยพบว่าการใช้ อำนาจของสมาชิกวุฒิสภามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ไม่มีความ สอดคล้องกับบทบาทอำนาจของสมาชิกวุฒิสภามตามรัฐธรรมนูญต่างประเทศและรัฐธรรมนูญ ของประเทศไทยที่ผ่านมานอกจากนี้ พบว่า การใช้อำนาจหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาในการร่วมกับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกนายกรัฐมนตรี ไม่สอดคล้องหลักการแนวคิดทฤษฎีตาม หลักการประชาธิปไตยและเป็นการก่อให้เกิดปัญหาของการงานระบบรัฐสภาภายหลังการ เลือกตั้ง และการใช้อำนาจของสมาชิกวุฒิสภาในการร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการ เลือกนายกรัฐมนตรี เป็นการทำลายระบบพรรคการเมืองไม่สอดคล้องกับทฤษฎีความเป็น สถาบันของพรรคการเมือง บทความวิชาการเรื่อง Guide to Parliaments. Paper 10 เขียน โดย Brazier (2017) แสดงให้เห็นถึงปัญหาของคณะกรรมการในด้านของการรับผิดชอบ (accountability) โดยที่คณะกรรมการจะต้องใช้หน้าที่ในการกำกับดูแลเพื่อที่จะทำให้รัฐบาล รับผิดชอบในเรื่องของนโยบายและการออกกฎหมายต่างๆ รวมไปถึงการให้บริการสาธารณะ และวิธีการใช้งบประมาณของประเทศ อีกทั้งงานของ Fortunato, Martin, and Vanberg (2019) Committee Chairs and Legislative Review in Parliamentary Democracies สรุปว่า งานวิจัยด้านสถาบันรัฐสภาแสดงให้เห็นว่า รัฐสภาโดยการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการมีบทบาทที่สำคัญในการออกแบบนโยบายของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ผลกระทบของผู้ที่ทำหน้าที่นี้ โดยเฉพาะผู้ที่ชี้้นำการทำงานของคณะกรรมการ ซึ่งก็คือ ประธานคณะกรรมการ ยังขาดความรู้ความเข้าใจอีกมาก โดยหลักการแล้ว ประธาน คณะกรรมการใช้อำนาจตามวาระเพื่อจุดประสงค์สองอย่าง คือ ให้โอกาสฝ่ายค้านทาง การเมืองที่จะถ่วงถ่วงข้อเสนอนโยบายของรัฐบาล และสนับสนุนรัฐบาลในการนำเสนอ นโยบายที่ดีกว่า และสอดคล้องกับ ชัย ชิดชอบ และมานะ มหาสุวีระชัย (2543) ซึ่งกล่าวว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดหลายจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการเสนอว่า ทางคณะกรรมการควร จะต้องแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน ว่าเรื่องไหนควรจะเข้าคณะกรรมการคณะไหน นี่คือเรื่องที่เป็น ปัญหาที่ได้รับทราบมา

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

กรรมาธิการ คือ บุคคลที่สภาแต่งตั้งขึ้นประกอบเป็นคณะกรรมการาธิการ เพื่อกระทำการกิจการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา จากหลักการดังกล่าวทำให้เห็นภาพว่า คณะกรรมการาธิการ คือ คณะบุคคลในสภามีหน้าที่ตามที่ รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับการประชุมสภากำหนดไว้ และเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในระบบรัฐสภาที่จะทำให้ การทำงานของสภามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วิธีการตั้งกรรมการาธิการ การเลือกและการแต่งตั้งกรรมการาธิการเป็นอำนาจของสภา โดยที่ประชุมสภามีอำนาจเลือกบุคคล เพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการาธิการ โดยวิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การทำงานของกรรมการาธิการในวุฒิสภาส่งผลกระทบโดยตรงต่อวุฒิสภา การกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการทำงานของคณะกรรมการาธิการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และกรรมการาธิการจำเป็นต้องเข้าใจในข้อกำหนดดังกล่าว เช่น ขอบเขตงานหลักคืออะไร ความถี่และรูปแบบในการรายงานต่อวุฒิสภา ความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากวุฒิสภา เป็นต้น
2. วุฒิสภาควรจัดให้มีการบรรยายสรุปของคณะกรรมการาธิการ ตามด้วยการวิเคราะห์ช่องว่างและข้อเสนอเกี่ยวกับทิศทางทั่วไปที่จะดำเนินการ สามารถจัดให้มีการปรึกษาหารือเพิ่มเติมของคณะกรรมการาธิการเกี่ยวกับหัวข้อเฉพาะต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม
3. วุฒิสภาควรวิเคราะห์และหากมีความจำเป็น เสนอแนะการปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการาธิการให้มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนทรัพยากรด้านบุคลากรรวมทั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างเพียงพอให้กับคณะกรรมการาธิการ
4. การแก้ไขบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการาธิการว่าด้วยสภาพบังคับของคำสั่งของคณะกรรมการาธิการ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. กรรมการาธิการจะต้องใช้ความเชี่ยวชาญในการประเมินและบริหารจัดการปัญหาที่ได้รับมอบหมายบนพื้นฐานของข้อมูลประกอบและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. กรรมการาธิการมีการทำงานเป็นทีมที่ดี มีการประเมินภายใน การบริหารความเสี่ยง ทีมกฎหมาย เลขานุการ ประชาสัมพันธ์ มีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของแต่ละกรรมการาธิการในคณะ

3. คณะกรรมการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างไร สามารถปรับปรุงกระบวนการนี้ให้ดีขึ้นอย่างไร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในวุฒิสภาในอนาคต ผู้วิจัยควรจะศึกษาด้านประสิทธิภาพของคณะกรรมการ อาทิ ตัวชี้วัด หรือ Key Performance Indicator (KPI) ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง เพราะเหตุใด ควรมีการกำหนดเป้าหมายของคณะกรรมการในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพหรือไม่ ทิศทางในการใช้อำนาจและหน้าที่ควรเป็นอย่างไร ศึกษาและประเมินด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองว่าเป็นสาระสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหรือไม่ อย่างไร ควรมีการศึกษาด้านการพัฒนาระบบเครื่องมือการรายงาน และวิธีที่เหมาะสมในการรายงานผลการทำงานของคณะกรรมการ รวมทั้งอาจจะศึกษาวิธีที่เหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการต่อสาธารณชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชัย ชิดชอบ และมานะ มหาสุวีระชัย. (2543). **ปัญหาของคณะกรรมการธิการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ภูมิ มูลศิลป์. (2564). บทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในระบบสภาคู่กับประสิทธิภาพในการเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย, **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, 10 (3), กรกฎาคม – กันยายน, หน้า 306 - 318.
- ถาวร ลินุตพงษ์. (2564). การดำเนินการของคณะกรรมการธิการในระบบสภาคู่กับประสิทธิภาพในการเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย, **วารสาร ศาสตร์รัฐธรรมนูญ**, 23(68), พฤษภาคม – สิงหาคม, หน้า 54 – 77.
- ประไพพร สัมเกลี้ยง. (2560). **บทบาทของคณะกรรมการธิการ สภาผู้แทนราษฎร**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2566). **บทบาทของคณะกรรมการกฤษฎีกาในกระบวนการนิติบัญญัติไทย**. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://tdri.or.th/2012/11/law-council/>.
- สุภาพิชญ์ ธีระวัฒน์. (2565). **คณะกรรมการธิการ (ฉบับปรับปรุงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). **บทบาทและอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการธิการสามัญสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550**, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วีระพงศ์ เชาวลิขิต. (2564). ปัญหาของการใช้อำนาจของสมาชิกวุฒิสภา : ศึกษากรณีการใช้อำนาจ ในการเลือกนายกรัฐมนตรี ตามบทเฉพาะกาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, **วารสารวิชาการเชาอีส์ท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 7 (2), กรกฎาคม – ธันวาคม, หน้า 30-47.
- Brazier, Alex. (2017). **Guide to Parliaments**. Paper 10. UK: Global Partners Governance.
- Decamp, Alain. (2018). **How ca Parliamentary Committees be made more effective?** Retrieved from: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Decamp-Committees-Eng.pdf>. on 5 February, 2024.

European Parliament. (2024). **About the Parliament**. Retrieved from:

[HTTPS://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/organization-and-rules/organization/committees](https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/organization-and-rules/organization/committees) on 4 February, 2024.

Fortunato, David, Martin, Lanny W. and Vanberg, Georg. (2019). Committee Chairs and Legislative Review in Parliamentary Democracies. **British Journal of Political Science**, Volume 49, Issue 2, April, pp. 785-797.

GRADUATE STUDIES AND POSTDOCTORAL AFFAIRS. (2 0 2 3) . **Roles and responsibilities of advisory committees**. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2566 จาก

<https://uwaterloo.ca/graduate-studies-postdoctoral-affairs/faculty-and-staff/guide-graduate-research-and-supervision/roles-and-responsibilities-advisory-committees>

Kinyondo, Abel and Pelizzo, Reccardo (2022). Evaluating the Performance of Parliamentary Committees. **Jurnal Ilmu Pemerintahan**, Volume 12, Issue 1, April, pp. 1-15.

Murphy, Jonathan. (2020). **Parliament and Crisis: Challenges and Innovations**. Sweden: International IDEA.

UK Parliament. (2024). **Committees**. Retrieved from:

<https://www.parliament.uk/about/how/committee/> on 4 February, 2024.

United States Senate. (2023). **Frequently Asked about Committees**. Retrieved from:

https://www.senate.gov/committees/committees_faq.htm. on 2 February, 2024.